

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodnicząca **SSO Sylwia Dembska**

Protokolant st. sekr. sąd. Paulina Korcz

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2017 roku w Poznaniu

odwołania **J. T.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

z dnia 14 lutego 2017 r. znak (...) - 2016

w sprawie **J. T.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

o ustalenie kapitału początkowego

1. Zmienia zaskarżoną decyzję i zobowiązuje pozwanego do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego odwołującego z lat 1978-1987 przyjmując zarobki stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne :

- za rok 1978 – 53.490 zł

- za rok 1979 – 53.961 zł

- za rok 1980 – 55.186 zł

- za rok 1981 – 96.163 zł

- za rok 1982 – 133.656 zł

- za rok 1983 – 152.168 zł

- za rok 1984 – 150.240 zł

- za rok 1985 – 183.048 zł

- za rok 1986 – 242.664 zł

- za rok 1987 – 294.312 zł

2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie

SSO Sylwia Dembska

UZASADNIENIE

Decyzją z 14 lutego 2017 r. ((...)-2016) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. na podstawie ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalił kapitał początkowy J. T..

Do ustalenia wartości kapitału organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1.008,33 zł. Do jej obliczenia oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1975 r. do 31 grudnia 1984 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 82,59%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 82,59% przez kwotę bazową 1.220,89 zł. ZUS przyjął okresy składkowe o łącznej długości 17 lat 10 miesięcy i 6 dni (214 miesięcy) oraz nieskładkowe o łącznej długości 3 miesiące 12 dni (3 miesiące). Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wynosi dla ubezpieczonego 66,90%. Średnie dalsze trwanie życia to 209 miesięcy. W wyniku obliczeń organ rentowy ustalił kapitał początkowy na kwotę 90.196,04zł.

Od tej decyzji w ustawowym trybie i terminie odwołał się J. T. działając w imieniu własnym.

Odwołujący podniósł, że organ rentowy nie uwzględnił wszystkich składników płacy w związku z zatrudnieniem w Wojewódzkim Związku (...) w P. od 1 października 1983 r. do 31 grudnia 1987 r., w wyniku czego najlepsze 10 lat przypadło na inny. W ocenie odwołującego najkorzystniejsze 10 lat to okres od 1978 r. do 1987 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji i wskazując, że odwołujący nie wykazał wyższych zarobków, aniżeli przyjął organ rentowy.

W piśmie z 3 sierpnia 2017 r. organ rentowy wskazał, że w zaskarżonej decyzji do ustalenia kapitału początkowego w kwestionowanym okresie nie uwzględniono premii motywacyjnej miesięcznej, premii okresowej półrocznej, dodatku terenowego oraz dodatku stażowego. Premie nie zostały uwzględnione, gdyż z przedłożonych dokumentów nie wynika, w jakiej wysokości procentowej faktycznie były wypłacane. Dodatku terenowego nie uwzględniono, ponieważ zakład pracy nie określił, czy przysługuje on za przepracowanie 12 dni w terenie czy ogólnie 12 dni. Z kolei dodatku stażowego nie uwzględniono, ponieważ z umowy o pracę z 1 października 1983 r. wynika, że zakład pracy ustalił wysługę lat na 10%, zaś z pisma z 6 września 1985 r., że dodatek stażowy przysługuje w wysokości 5% miesięcznego wynagrodzenia po 5 latach pracy.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołujący złożył 15 listopada 2016r. wniosek o ustalenie kapitału początkowego.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy ustalił dla niego kapitał początkowy na dzień 01.01.1999r.

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału przyjęto zarobki odwołującego za lata 1975-1984 odpowiednio:

- za rok 1975 – 12.791 zł,
- za rok 1976 – 47.413 zł,
- za rok 1977 – 32.142,83 zł,
- za rok 1978 – 53.490 zł,
- za rok 1979 – 53.961 zł,
- za rok 1980 – 55.186 zł,

- za rok 1981 – 96.163 zł,
- za rok 1982 – 133.656 zł,
- za rok 1983 – 146.168 zł,
- za rok 1984 – 126.000 zł.

Wyliczony wskaźnik wyniósł 82,59 %

dowód: wniosek z 15 listopada 2016 r. (w aktach organu rentowego), decyzja z 14 lutego 2017 r. (w aktach organu rentowego), obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego (bezsporne – k. 58 akt organu rentowego)

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca zakwestionował zarówno wysokość zarobków uwzględnionych w decyzji jak i lata wzięte do ustalenia najkorzystniejszego dziesięciolecia. Wniósł o wyliczenie w.w.p.w. z lat 1978 -1987 i uwzględnienie wszystkich składników płacy zgodnie ze sporządzoną tabelką.

J. T. rozpoczął pracę 7 września 1971 r. w Państwowym Gospodarstwie Rolnym Kombinacie w G. .

Od 1 października 1983 r. do 31 lipca 1988 r. odwołujący był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku starszego specjalisty w Wojewódzkim Związku (...) w P..

Na dzień 1 października 1983 r. jego ogólny staż pracy wynosił już 10 lat.

W umowie o pracę strony ustaliły wynagrodzenie na kwotę 8.000 zł miesięcznie według 15 grupy zaszerogowania. Dodatek specjalny odwołujący miał otrzymywać według XII szczebla tabeli stawek w wysokości 2.500 zł. Strony ustaliły także dodatek terenowy w wysokości 15% miesięcznego wynagrodzenia – 1.200 zł, dodatek za wysługę lat w wysokości 10% poborów zasadniczych – 800 zł oraz premię roczną według uchwały zakładu pracy (uchwały nr 32 Prezydium Zarządu Głównego (...) z 23 września 1983 r.) –

Dodatek stażowy przysługiwał z uwagi na ogólny staż pracy, nie zaś jedynie okres zatrudnienia u danego pracodawcy.

Z dniem 1 lipca 1985 r. wprowadzono nowe zasady wynagradzania i zawiadomiono odwołującego, że będzie otrzymał wynagrodzenie za pracę:

- wynagrodzenie zasadnicze według 15 grupy, tj. 11.200 zł
- dodatek specjalny według XIV szczebla, tj. 3.200 zł
- dodatek za staż pracy w wysokości 5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 5 latach pracy, wzrastający o 1% za każdy następny rok pracy do 20% (po 20 latach pracy)
- dodatek terenowy po przepracowaniu w miesiącu co najmniej 12 dni w wysokości 20% wynagrodzenia zasadniczego
- premię okresową półroczną według regulaminu **do** 40% wynagrodzenia zasadniczego
- premię motywacyjną miesięczną **do** 30% wynagrodzenia zasadniczego.

Z dniem 1 sierpnia 1986 r. odwołującemu ustalono wynagrodzenie zasadnicze w wysokości 15.200 zł według 14 grupy. Pozostałe warunki płacy pozostały bez zmian.

Z kolei od 1 października 1987 r. wynagrodzenie to ustalono na kwotę 18.400 zł według 14 grupy, przy pozostawieniu pozostałych składników bez zmian.

W świetle świadectwa pracy odwołujący otrzymywał wynagrodzenie 18.400 zł zaszeregowania zasadniczego według 14 grupy, 3.200 zł dodatku specjalnego według XIV szczebla, 20% dodatku terenowego od zaszeregowania zasadniczego, 15% dodatku stażowego od wynagrodzenia zasadniczego, 30% premii motywacyjnej miesięcznie od wynagrodzenia zasadniczego, premię kwartalną do 40% wynagrodzenia zasadniczego według regulaminu.

Odwołujący otrzymywał w każdym miesiącu zatrudnienia dodatek terenowy.

Wynagrodzenie odwołującego w tym zakładzie pracy z uwzględnieniem stałych dodatków kształtowało się w następujący sposób:

Rok	Wynagrodzenie	Suma
1983	- zasadnicze – 8.000 zł x 3 (miesiące) - dodatek specjalny – 2.500 zł x 3 (miesiące) - dodatek terenowy – 1.200 zł x 3 (miesiące) - 10% dodatku stażowego – 800 zł x 3 (miesiące)	24.000 zł 7.500 zł 3.600 zł 2.400 zł razem: 37.500 zł
1984	- zasadnicze 8.000 zł x 12 (miesiące) - dodatek specjalny – 2.500 zł x 12 (miesiące) - dodatek terenowy 1.200 zł x 12 (miesiące) - 10% od wynagrodzenia zasadniczego dodatku stażowego – 800 zł x 9 (miesiące) - 11% od wynagrodzenia zasadniczego dodatku stażowego – 880 zł x 3 (miesiące)	96.000 zł 30.000 zł 14.400 zł 7.200 zł 2.640 zł razem: 150.240 zł
1985	- wynagrodzenie zasadnicze – 8.000 zł x 6 (miesiące) - dodatek specjalny – 2.500 zł x 6 (miesiące) - dodatek terenowy – 1.200 zł x 6 (miesiące)	48.000 zł 15.000 zł 7.200 zł 5.280 zł 67.200 zł

	<ul style="list-style-type: none"> - dodatek stażowy 11% - 880 zł x 6 miesięcy - wynagrodzenie zasadnicze - 11.200 zł x 6 (miesiące) - dodatek specjalny - 3.200 zł x 6 (miesiące) - dodatek stażowy 11% - 1.232 zł x 3 (miesiące) - dodatek stażowy 12% - 1.344 zł x 3 (miesiące) - dodatek terenowy - 2.240 zł x 6 (miesiące) 	<p>19.200 zł</p> <p>3.696 zł</p> <p>4.032 zł</p> <p>Razem: 183.048 zł</p>
1986	<ul style="list-style-type: none"> - wynagrodzenie zasadnicze - 11.200 zł x 7 (miesiące) - dodatek specjalny - 3.200 zł x 12 (miesiące) - dodatek stażowy 12% - 1.344 zł x 7 (miesiące) - dodatek terenowy 2.240 zł x 7 (miesiące) - wynagrodzenie zasadnicze - 15.200 zł x 5 (miesiące) - dodatek stażowy 12% - 1.824 zł x 2 (miesiące) - dodatek stażowy 13% - 1.976 zł x 3 (miesiące) - dodatek terenowy 3.040 zł x 5 (miesiące) 	<p>78.400 zł</p> <p>38.400 zł</p> <p>9.408 zł</p> <p>15.680 zł</p> <p>76.000 zł</p> <p>3.648 zł</p> <p>5.928 zł</p> <p>15.200 zł</p> <p>Razem: 242.664</p>
1987	<ul style="list-style-type: none"> - wynagrodzenie zasadnicze - 15.200 zł x 9 (miesiące) - dodatek specjalny 3.200 zł x 12 (miesiące) - dodatek stażowy 13% - 1.976 zł x 9 (miesiące) 	<p>136.800 zł</p> <p>38.400 zł</p> <p>17.784 zł</p> <p>27.360 zł</p> <p>55.200 zł</p> <p>7.728 zł</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - dodatek terenowy 3.040 zł x 9 (miesiące) - wynagrodzenie zasadnicze – 18.400 zł x 3 (miesiące) - dodatek stażowy 14% - 2.576 zł x 3 (miesiące) - dodatek terenowy 3.680 zł x 3 (miesiące) 	<p>11.040 zł</p> <p>Razem: 294.312</p>
1988	<ul style="list-style-type: none"> - wynagrodzenie zasadnicze – 18.400 zł x 7 (miesiące) - dodatek specjalny – 3.200 zł x 7 (miesiące) - dodatek stażowy 14% - 2.576 zł x 7 (miesiące) - dodatek terenowy 3.680 zł x 7 (miesiące) 	<p>128.800 zł</p> <p>22.400 zł</p> <p>18.032 zł</p> <p>25.760 zł</p> <p>Razem: 194.992 zł</p>

dowód: umowa o pracę z 1 października 1983 r. (k. 28-28v akt organu rentowego), zawiadomienie z 6 września 1985 r. (k. 29 akt organu rentowego), zawiadomienie z 10 października 1986 r. (k. 30 akt organu rentowego), zawiadomienie z 22 grudnia 1987 r. (k. 31), świadectwo pracy z 8 sierpnia 1988 r. (k. 27-27v akt organu rentowego), częściowo zeznania odwołującego (nagranie k. 26)

Odwołujący nie przedłożył innych dokumentów a sąd nie miał możliwości pozyskania akt osobowych i placowych odwołującego z uwagi nieznane miejsce ich przechowywania.

dowód: pismo Archiwum Państwowego w P. (k. 13 akt), pismo Sądu Rejonowego Poznań-Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu (k. 18 akt)

Organ rentowy dokonał hipotetycznego wyliczenia kapitału początkowego odwołującego z lat 1978-1987 z uwzględnieniem wszystkich składników wynagrodzenia łącznie z premiami jak i bez ich uwzględnienia. Tak wyliczona wysokość kapitału początkowego w obu wersjach okazała się korzystniejsza dla odwołującego.

dowód: pismo organu rentowego z 3 sierpnia 2017 r. i 29 września 2017r. (k. 30-31 i 34)

Stan faktyczny ustalono na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów, a także dokumentów w aktach organu rentowego. Ich wartość dowodowa nie była kwestionowana przez strony, a sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Organ rentowy kwestionował jedynie wiarygodność treści dokumentów wskazujących wysokość dodatku stażowego – umowy o pracę i świadectwa pracy w świetle treści zawiadomienia z 6 września 1985 r. – gdyż w jego ocenie zachodzi między nimi sprzeczność. W zawiadomieniu z 6 września 1985 r. (k. 29 akt organu rentowego) wskazano bowiem, że z dniem 1 lipca 1985 r. odwołujący będzie otrzymywał dodatek za staż pracy w wysokości 5% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego po 5 latach pracy, wzrastający o 1% za każdy następny rok pracy do 20%. Tymczasem w umowie o pracę wysokość dodatku określono na 10% wynagrodzenia zasadniczego. W ocenie sądu między wskazanymi

dokumentami żadna sprzeczność nie zachodzi. Zawiadomienie wyraża bowiem ogólną regułę, zaś umowa o pracę podaje konkretną informację w odniesieniu do odwołującego. Treść umowy o pracę jest spójna ze świadectwem pracy (w 1988 r. odwołującemu przysługiwał dodatek stażowy w wysokości 15%), zaś wysokość przyznanego dodatku stażowego wynika z ogólnego stażu pracy odwołującego wynoszącego w momencie zatrudnienia już 10 lat.

Przy ocenie okoliczności sprawy uwzględniono także zeznania odwołującego, który wskazał, że nie potrafi określić, jakie kwoty otrzymał z tytułu premii w poszczególnych okresach. Nadto odwołujący nie dysponuje uchwałą zakładu pracy, od której zależała wysokość jego premii. Brak przy tym podstaw do odmówienia wiarygodności zeznaniom w zakresie tego, że dodatek terenowy odwołujący otrzymywał co miesiąc. Organ rentowy nie przedstawił żadnych okoliczności godzących w wiarygodność tych zeznań i nie budzą one wątpliwości na tle całokształtu okoliczności sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: ustawa emerytalno-rentowa) dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. W świetle ust. 2 powołanego przepisu stanowi on równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat. Zgodnie zaś z ustępem 3 art. 173 powołanej ustawy wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy.

W myśl art. 174 ust. 1 kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2–12.

Jak stanowi art. 174 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1/ okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2/ okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3/ okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1–3 i 6–12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Zgodnie zaś z ustępem 3 art. 174 podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed 1 stycznia 1999 r.

W myśl art. 6 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej okresami składkowymi są m.in. okresy ubezpieczenia.

W świetle odesłania do art. 15 ustawy emerytalno-rentowej zawartego w art. 174 ust. 3 podstawę wymiaru kapitału początkowego stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Do podstawy wymiaru, o której mowa w ust. 1 i 2, dolicza się kwoty przysługujących ubezpieczonemu w danym roku kalendarzowym wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy oraz kwoty zasiłków chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku wyrównawczego, świadczenia wyrównawczego lub dodatku wyrównawczego, a także wartość rekompensaty pieniężnej ustaloną zgodnie z pkt 3 załącznika do ustawy z 6 marca 1997 r. o zrehabilitowaniu okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent. Do podstawy wymiaru wlicza się również kwoty zasiłków dla bezrobotnych, zasiłków szkoleniowych lub

stypendiów wypłaconych z Funduszu Pracy za okres udokumentowanej niezdolności do pracy. W celu ustalenia podstawy wymiaru:

- 1/ oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2/ oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3/ oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru,
- 4/ mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19.

W okresie od 1 stycznia 1977 r. do 31 grudnia 1983 r. kwestię tego, jakie składniki wynagrodzenia są brane pod uwagę przy obliczeniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego rozstrzyga się w oparciu o rozporządzenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z 13 grudnia 1976 r. w sprawie dostosowania niektórych przepisów o ubezpieczeniu społecznym i o ubezpieczeniu rodzinnym do zasad określających składniki funduszu płac, uchwałę nr 157 Rady Ministrów z 7 grudnia 1976 r. w sprawie wynagrodzeń wypłacanych poza planowanym funduszem płac, uchwałę nr 158 Rady Ministrów z 7 grudnia 1976 r. w sprawie składników funduszu płac, uchwałę nr 48 Rady Ministrów z 14 kwietnia 1978 r. zmieniającą uchwałę w sprawie wynagrodzeń wypłacanych poza planowanym funduszem płac obowiązującą od 26 kwietnia 1978 r., uchwałę nr 87 Rady Ministrów z 30 czerwca 1978 r. zmieniającą uchwałę w sprawie wynagrodzeń wypłacanych poza planowanym

funduszem płac obowiązującą od 14 lipca 1978 r., uchwałę nr 87 Rady Ministrów z 16 czerwca 1979 r. zmieniającą niektóre przepisy w sprawie wynagrodzeń wypłacanych poza planowanym funduszem płac obowiązującą od 22 czerwca 1979 r., uchwałę nr 107 Rady Ministrów z 18 lipca 1979 r. zmieniającą uchwałę w sprawie wynagrodzeń wypłacanych poza planowanym funduszem płac obowiązującą od 1 stycznia 1980 r., uchwałę nr 144 Rady Ministrów z 16 grudnia 1980 r. zmieniającą uchwałę w sprawie wynagrodzeń wypłacanych poza planowanym funduszem płac oraz uchwałę w sprawie składników funduszu płac obowiązującą od 1 stycznia 1981 r., uchwałę nr 94 Rady Ministrów z 12 maja 1981 r. zmieniającą uchwałę w sprawie wynagrodzeń wypłacanych poza planowanym funduszem płac obowiązującą od 29 maja 1981 r.

Z kolei w okresie od 1 stycznia 1984 r. do 31 grudnia 1989 r. w oparciu o rozporządzenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z 27 grudnia 1983 r. w sprawie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za pracowników uspołecznionych zakładów pracy obowiązujące od 31 grudnia 1986 r., rozporządzenie Rady Ministrów z 9 listopada 1987 r. w sprawie zgłaszania pracowników do ubezpieczenia społecznego oraz składek na to ubezpieczenie obowiązujące od 1 stycznia 1987 r. do 31 grudnia 1989 r., uchwały nr 33 Rady Ministrów z 25 marca 1983 r. w sprawie klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej oraz zarządzenia nr 21 Prezesa GUS z 18 maja 1984 r. w sprawie klasyfikacji składników wynagrodzeń.

W świetle powołanych aktów prawnych podstawę wymiaru składek stanowiły w pierwszym z ww. okresów m.in. wynagrodzenia w czasowej i czasowo-premiejowej formie płac (godzinowe, dniówkowe, miesięczne) łącznie z premiami przewidzianymi w tej formie płac, w tym premie i nagrody wypłacone z zysku, dodatki lokalne, terenowe i sezonowe, dodatki za wieloletnią nieprzerwaną pracę w jednym przedsiębiorstwie, wypłaty z zakładowego funduszu nagród w 1983 r.

W świetle powołanych aktów prawnych podstawę wymiaru składek stanowiły w drugim z ww. okresów m.in. wynagrodzenie zasadnicze, dodatki stałe i przejściowe za szczególne właściwości pracy, szczególne kwalifikacje lub warunki pracy, dodatki za długoletni staż pracy, premie wypłacane okresowo za osiągnięcia w wykonywaniu podstawowych zadań pracownika lub zespołu oraz prowizje niesamodzielne, a także jednorazowe premie i nagrody

za spełnienie określonego zadania bądź za określone osiągnięcia, wypłacane niezależnie od premii okresowych za podstawowe zadania, które zostały przewidziane w przepisach o wynagrodzeniu albo za całokształt pracy.

W zaskarżonej decyzji przy ustaleniu kapitału początkowego nie uwzględniono premii motywacyjnej miesięcznej, premii okresowej półrocznej, dodatku terenowego oraz dodatku stażowego.

O ile w świetle powołanych norm prawnych wszystkie ww. składniki co do zasady podlegają uwzględnieniu przy ustaleniu kapitału początkowego, o tyle należy wziąć pod uwagę, że konieczne jest wykazanie w jakiej wysokości faktycznie dany ubezpieczony otrzymywał te składniki.

Należy wskazać, że w judykaturze widoczne są tendencje liberalizujące formalizm dowodowy – w wyroku SN z 14 czerwca 2006 r. (I UK 115/06) dopuszczono możliwość hipotetycznego ustalenia wysokości płac otrzymywanych we wcześniejszym okresie na podstawie niepełnych danych (angaży z części badanego okresu), nie jest też wykluczone ustalanie wysokości wynagrodzenia przy pomocy zeznań świadków (zob. wyrok z 8 sierpnia 2006 r., I UK 27/06). Co do zasady nie ma ograniczeń dowodowych przy wykazywaniu w postępowaniach przed sądami ubezpieczeń społecznych odnośnie do okoliczności mających wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość (por. wyrok SN z 6 września 1995 r., II URN 23/95, wyrok SN z 2 lutego 1996 r., II URN 3/95 oraz wyrok SN z 25 lipca 1997 r., II UKN 186/97). W toku postępowania sądowego strona może więc dowodzić wysokości wynagrodzenia na potrzeby ustalenia wysokości podstawy wymiaru wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w przepisach kodeksu postępowania cywilnego, a zatem dowodem na tę okoliczność mogą być zarówno dokumenty dotyczące wynagrodzenia osób zatrudnionych w tym samym okresie, w tym samym zakładzie pracy i przy pracy tego samego rodzaju co ubezpieczony, jak też zeznania tych osób (zob. wyrok SA w Szczecinie z 17 października 2006 r., III AUa 509/06). Wymaga przy tym podkreślenia, że nie oznacza jednak, że wykazanie konkretnych zarobków w celu obliczenia wysokości świadczeń z ubezpieczenia społecznego może być dokonywane w sposób przybliżony, jedynie na zasadzie uprawdopodobnienia, a nie ściśle wykazania (zob. wyrok SA w Warszawie z 20 czerwca 2007 r., III AUa 482/07, wyrok SN z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07).

Na gruncie spraw o przeliczenie świadczenia wyrażono aprobowany przez sąd orzekający w niniejszej sprawie pogląd, w świetle którego do przeliczenia świadczenia nie można wykorzystać danych o uzyskiwanych dochodach, które nie wpływają w sposób pewny, lecz tylko przybliżony lub prawdopodobny, na ustalenie podstawy obliczenia wysokości emerytur i rent, jak np. przyjęcie hipotetycznej i uśrednionej wielkości premii ubezpieczonego w wyniku jej porównania z premiami wypłaconymi innym pracownikom (zob. wyrok SN z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07 i wyrok SA w Warszawie z 20 czerwca 2007 r., III AUa 482/07, wyrok SN z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07).

Przedstawione orzeczenia wyrażają zapatrywanie, w ramach którego zaliczenie danego składnika wynagrodzenia do podstawy wymiaru musi poprzedzać należyte wykazanie nie tylko tego, że składnik ten w rzeczywistości przysługiwał ubezpieczonemu, ale też jego wysokości w konkretnych okresach w wymiarze kwotowym.

Przenosząc poczynione rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że z żądania odwołującego uwzględnienia czterech składników wynagrodzenia, jedynie dwa w istocie mogły zostać uwzględnione.

Jeśli chodzi o premię roczną, to określono ją nie kwotowo, a wskazano, że jej wysokość będzie zależna od uchwały zakładu pracy. Odwołujący wskazał, że nie dysponuje tą uchwałą i nie potrafi podać, w jakiej wysokości w konkretnym roku otrzymywał premię, nie ma też na to dowodów. Nie ma przy tym możliwości uzyskania dokumentu uchwały, bowiem nie wiadomo, czy i gdzie dokumentacja płacowa jest przechowywana. Brak ścisłego określenia wysokości kwotowej uniemożliwia uwzględnienie tego składnika wynagrodzenia przy ustaleniu wysokości kapitału początkowego.

Co do premii miesięcznej, nie podlegała ona uwzględnieniu przy wyliczeniu kapitału początkowego, ponieważ określono ją w granicach do 30% wynagrodzenia zasadniczego, nie określając granicy początkowej. Podobną uwagę należy poczynić odnośnie do premii kwartalnej do 40% wynagrodzenia zasadniczego według regulaminu. Nie jest jasne, czy odwołujący otrzymywał premię w konkretnych okresach w wysokości przykładowo 5, 10, 17, 23 czy właśnie

30% czy odpowiednio 40% i w świetle materiału dowodowego nie jest możliwe poczynienie stosownych ustaleń. Przystanie na stanowisko wyrażane przez odwołującego, jakoby należało zaliczyć premię miesięczną w wysokości 30% i premie kwartalną w wysokości 40% (maksymalnej) oznaczałoby niedopuszczalną dowolność, bowiem rzeczywiste uzyskiwanie premii w tej wysokości nie znajduje oparcia w materiale dowodowym, zaś sąd jako związany treścią art. 233 kodeksu postępowania cywilnego obowiązany jest oceniać dowody w sposób swobodny przy uwzględnieniu wszystkich przesłanek wypływających z tego pojęcia, w żadnym wypadku zaś w sposób dowolny.

Dodatek terenowy z kolei przysługiwał w wysokości określonej jako procent wynagrodzenia zasadniczego, z tym że od 1 lipca 1985 r. postawiono wymóg przepracowania w miesiącu co najmniej 12 dni. Organ rentowy podniósł, że nie wskazano, czy jest to 12 dni w ogóle czy też 12 dni w terenie. W ocenie sądu, skoro nie postawiono wymogu przepracowania „12 dni w terenie”, brak podstaw do stawiania go obecnie. W świetle materiału dowodowego nie ma przy tym żadnych przeszkód do uznania, że odwołujący przepracował 12 dni w każdym miesiącu i w rzeczywistości rzeczony dodatek otrzymywał. Możliwe jest przy tym ustalenie jego wysokości w sposób niebudzący wątpliwości. Tym samym w poszczególnych latach należało uwzględnić kwoty rzeczzonego dodatku.

Wreszcie odnośnie do dodatku stażowego należy wskazać, że w umowie o pracę przyznano go odwołującemu w wysokości 10% wynagrodzenia zasadniczego. Niezrozumiałe jest podważanie przez organ rentowy tego faktu, zważywszy, że w świetle świadectwa pracy w roku 1988 r. odwołujący otrzymywał dodatek stażowy w wysokości 15% wynagrodzenia zasadniczego. Tworzy to logiczną całość odnośnie do wysokości dodatku (1983 rok – 10%, 1984 – 11%, 1985 – 12%, 1986 rok – 13%, 1987 – 14%, 1988 – 15%) i nie budzi zastrzeżeń w świetle faktu, że w momencie podjęcia zatrudnienia od 1 października 1983 r. odwołujący miał już przepracowane 10 lat.

Uwzględnienie tych dodatków przy ustalaniu wynagrodzenia odwołującego za sporny okres pozwoli na korzystniejsze wyliczenie w.w.p.w kapitału i zmianę lat do jego wyliczenia.

Wobec powyższego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 orzeczono jak w pkt. 1 wyroku zmieniając zaskarżoną decyzję i zobowiązując pozwanego do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego odwołującego z lat 1978-1987 przyjmując zarobki stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne :

- za rok 1978 – 53.490 zł
- za rok 1979 – 53.961 zł
- za rok 1980 – 55.186 zł
- za rok 1981 – 96.163 zł
- za rok 1982 – 133.656 zł
- za rok 1983 – 152.168 zł
- za rok 1984 – 150.240 zł
- za rok 1985 – 183.048 zł
- za rok 1986 – 242.664 zł
- za rok 1987 – 294.312 zł

W pozostałym zakresie, odwołanie należało oddalić na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. z braku podstaw do jego uwzględnienia .

SSO Sylwia Dembska